Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 10. 2014, sp. zn. 5 Tdo 171/2014, ECLI:CZ:NS:2014:5.TDO.171.2014.1

Číslo: 39/2015

Právní věta:

Pokud byl trestný čin porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi podle § 270 tr. zákoníku spáchán neoprávněným zpřístupněním rozmnoženiny chráněného autorského díla prostřednictvím veřejně přístupné počítačové sítě (Internetu), a to např. jejím umístěním do datového úložiště, škoda tím způsobená nositelům autorských a souvisejících práv k takovému dílu má formu ušlého zisku. Stanovení jeho výše se bude odvíjet od toho, jakou částku by získali nositelé těchto práv, kdyby sami legálně zpřístupnili srovnatelným způsobem a ve stejném rozsahu rozmnoženiny téhož díla v téže době. Výši ušlého zisku nelze odvozovat od obvyklé ceny legálně prodávaného hmotného nosiče (např. DVD nebo CD) s rozmnoženinou takového díla v běžné obchodní síti.

Nelze-li výši škody spolehlivě zjistit tímto způsobem a neodůvodňuje-li použití vyšší trestní sazby ani prokázaný prospěch pachatele, je třeba zvažovat, zda v případě rozsáhlejšího zásahu pachatele do chráněných autorských a souvisejících práv nejde o spáchání trestného činu porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi ve značném nebo velkém rozsahu ve smyslu § 270 odst. 2 písm. c) nebo odst. 3 písm. b) tr. zákoníku.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 08.10.2014

Spisová značka: 5 Tdo 171/2014

Číslo rozhodnutí: 39

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi

Předpisy: §165 Zákona č. 182/2006 Sb.
§166 Zákona č. 182/2006 Sb.
§173 Zákona č. 182/2006 Sb.
§185 Zákona č. 182/2006 Sb.
§189 Zákona č. 182/2006 Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání obviněného R. R. zrušil usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 24. 10.

2013, sp. zn. 7 To 391/2013, a rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 23. 7. 2013, sp. zn. 89 T 69/2013, současně zrušil i další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a Městskému soudu v Brně přikázal, aby věc obviněného R. R. v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Obviněný R. R. byl rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 23. 7. 2013, sp. zn. 89 T 69/2013, uznán vinným zločinem porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi podle § 270 odst. 1, 2 písm. c), odst. 3 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „tr. zákoník“). Za tento zločin byl odsouzen podle § 270 odst. 3 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 3 let. Výkon trestu mu byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu 5 let. Podle § 82 odst. 2 tr. zákoníku mu byla uložena přiměřená povinnost podle svých sil ve zkušební době nahradit škodu, kterou trestným činem způsobil. Podle § 228 odst. 1 tr. řádu Městský soud v Brně zavázal obviněného R. R. k náhradě škody obchodním společnostem: B. S. D., a. s., ve výši 81 354 Kč, B., a. s. ve výši 7 070 111 Kč, C. C. C., s. r. o., ve výši 10 206 Kč, F. E., s. r. o., ve výši 2 376 Kč, F. H. V., s. r. o., ve výši 36 452 Kč, F., s. r. o., ve výši 2 268 Kč, H. C. E. ve výši 723 539 Kč, I., s. r. o., ve výši 81 192 Kč, A., a. s., ve výši 2 950 410 Kč, S. M. E. C. R., s. r. o., ve výši 34 938 Kč, T. C. F. C., ve výši 13 797 Kč, A. B. Z., a. s., ve výši 29 295 Kč, S., a. s., ve výši 851 Kč, a dále N. f. a. ve výši 4 725 Kč.

Uvedeného zločinu se obviněný podle zjištění soudu prvního stupně dopustil ve stručnosti tím, že v době od 8. 6. 2011 do 9. 5. 2012 ze svého počítače v rozporu s § 12, § 13, § 18, § 76 a § 80 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „autorský zákon“) prostřednictvím veřejně přístupné počítačové sítě Internet bez souhlasu oprávněných nositelů autorských práv vložil na dva veřejné filehostingové servery www …… a www ……. (datová úložiště) 372 filmových audiovizuálních děl nebo zvukově obrazových záznamů a rozmnoženiny 33 hudebních děl, ačkoli věděl, že jde o díla chráněná autorským právem a k jejich šíření mu nebyl majiteli autorských práv udělen souhlas, a na různých internetových diskusních fórech pak zveřejnil odkazy, kde je možné uvedená díla stáhnout, čímž je zpřístupnil veřejnosti. Ve značném rozsahu tak zasáhl do práv k autorskému dílu, uměleckému výkonu, zvukovému či zvukově obrazovému záznamu, rozhlasovému nebo televiznímu vysílání nebo databázi a nositelům autorských práv nebo práv s nimi souvisejících k dílům, která takto neoprávněně rozmnožil a zpřístupnil, způsobil škodu v celkové výši 11 041 514 Kč.

Proti rozsudku soudu prvního stupně podal obviněný R. R. odvolání, které formálně směřoval jen proti výroku o náhradě škody, ovšem materiálně jím brojil i proti výroku o vině, protože napadal způsob, jakým soud prvního stupně stanovil výši škody, kterou měl trestnou činností způsobit a jejíž výše se odrazila v použité právní kvalifikaci. Krajský soud v Brně jako soud odvolací usnesením ze dne 24. 10. 2013 odvolání obviněného podle § 256 tr. řádu zamítl s argumentem, že napadený výrok o náhradě škody odpovídá skutkovým zjištěním soudu prvního stupně, vůči nimž odvolání obviněného nesměřovalo. Odvolací soud z tohoto důvodu napadený rozsudek ve výrocích o vině a trestu nepřezkoumával a adhezní výrok posoudil jako správný.

Rozhodnutí odvolacího soudu napadl obviněný R. R. prostřednictvím obhájce JUDr. J. B. dovoláním, které formálně podřadil pod dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Tvrdil, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Přestože hmotně právní vadu v dovolání obviněný výslovně neoznačil, je z jeho obsahu zřejmé, že napadá nesprávnou aplikaci ustanovení § 420 odst. 1 a § 442 odst. 1 obč. zákoníku účinného v době rozhodování soudů nižších stupňů a zejména i přes zdánlivou akceptaci výroku o vině napadá skutkové závěry soudů o tom, že způsobil škodu 11 041 514 Kč, a z pohledu hmotně právního posouzení tak zpochybňuje důvod vzniku škody a její výši, která naplnila

kvalifikační znak skutkové podstaty zločinu porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi podle § 270 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku. Vysvětluje to tím, že se v plném rozsahu doznal k jednání, které mu bylo kladeno za vinu, a souhlasí i s tím, že svým činem způsobil škodu, ale na druhou stranu je přesvědčen o tom, že rozhodně nemohla dosáhnout částky převyšující 11 milionů korun. Zdůraznil, že přijal trest za své protiprávní jednání bez výhrad, ale proti rozhodnutí, že by měl zaplatit 11 milionů korun na náhradě škody, brojí, protože ho pokládá za nespravedlivé a s ohledem na své příjmy likvidační.

Konkrétně obviněný R. R. soudům vytkl, že za škodu označily ušlý zisk společností disponujících s právy k dílům, která neoprávněně umožnil sdílet dalším uživatelům Internetu, a jeho výši stanovily prostým znásobením počtu nelegálních stažení filmů a jiných autorsky chráněných děl, která umístil na filehostingové servery, cenou, za kterou se prodávají jejich legální CD a DVD nosiče. Obviněný poukázal na nesrovnatelně nižší technickou kvalitu stažených kopií a zejména na zřejmou skutečnost, že nelze rozumně předpokládat, že všichni, kdo sdíleli jím zpřístupněná díla, by si jinak koupili jejich legální nosiče.

K dovolání obviněný připojil přepis článku J. P. s názvem „Skutečný ekonomický dopad pirátství je nejasný“ zveřejněný na serverech ....., ... “, v němž se autor zabývá otázkou skutečných finančních ztrát hudebních a filmových společností způsobených tzv. pirátskými nahrávkami, sdílením a stahováním filmů a hudby.

Vyjma citovaného článku obviněný v dovolání poukázal i na v tisku publikovaný článek s názvem „S. vysoudil půl milionu za nelegální stahování K.“, podle kterého byl internetový server www ..... označen za škůdce, protože umožnil nelegálně stahovat předmětný film. Obviněný z toho dovodil, že pokud byl k náhradě škody zavázán server, jehož prostřednictvím on sám umožnil neoprávněně sdílet stejný film jiným uživatelům Internetu, nemůže být tatáž škoda dána k náhradě i jemu.

Obviněný rovněž zopakoval námitku uplatněnou dříve v odvolacím řízení, a to, že soudy se nedostatečně zabývaly tím, zda subjekty, které v trestním řízení uplatnily nárok na náhradu škody, jsou skutečnými nositeli dotčených autorských práv.

V závěru dovolání obviněný poukázal na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 10. 2013, sp. zn. 5 Tdo 462/2013, podle kterého v případě, že chybné vyčíslení škody má dopad na právní kvalifikaci skutku, nic nebrání vyššímu soudu v rámci revizního principu změnit výrok o vině a trestu.

Nejvyššímu soudu obviněný R. R. navrhl, aby zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Brně a aby tomuto soudu přikázal věc znovu projednat a rozhodnout.

K dovolání obviněného se vyjádřila státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství, která konstatovala, že dovolací námitka obviněného je důvodná a Nejvyššímu soudu učinila obdobný návrh jako obviněný, tedy aby dovolání vyhověl a zrušil napadené rozhodnutí. Současně rozšířila petit dovolání obviněného a navrhla zrušit i rozhodnutí soudu prvního stupně a tomuto soudu přikázat, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Státní zástupkyně argumentovala tím, že náhrada autorské odměny za neoprávněné užití díla je nárokem z odpovědnosti za bezdůvodné obohacení, a nikoli z odpovědnosti za škodu (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2004, sp. zn. 4 Tz 124/2004, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 3. 2005, sp. zn. 5 Tdo 160/2005), jak chybně rozhodly soudy nižších stupňů v posuzované věci. Jestliže správně mělo jít o vydání bezdůvodného obohacení, nelze ani akceptovat způsob výpočtu nároku jednotlivým poškozeným. S odkazem na ustanovení § 265i odst. 3, věta druhá, tr. ř. lze z uvedeného pohledu označit za nesprávný i výrok o vině vzhledem ke kvalifikované skutkové podstatě. Obviněný byl totiž odsouzen za zločin porušení autorského práva, práv souvisejících s

právem autorským a práv k databázi podle § 270 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, přičemž určující pro tuto okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby se stala skutečnost, že obviněný způsobil jinému škodu velkého rozsahu. Ke způsobení škody ale v posuzované věci podle státní zástupkyně nedošlo. S ohledem na charakter trestné činnosti obviněného však bylo nutné v trestním řízení objasnit, zda se činu dopouštěl ve značném nebo velkém rozsahu, případně jakého dosáhl prospěchu.

Ke znaku kvalifikované skutkové podstaty spočívajícímu ve způsobení škody velkého rozsahu státní zástupkyně dále uvedla, že v popsaném případě neoprávněného umísťování autorsky chráněných děl na datová úložiště, která umožňují jejich volné šíření, respektive sdílení uživateli nahraných souborů, ke škodě běžně nedochází, vyjma například ušlého zisku z neuzavření smlouvy na internetovou premiéru filmu apod. Státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství zdůraznila, že rozhodně nelze dovozovat příčinnou souvislost mezi počtem stažených filmů z nelegálního zdroje a počtem nekoupených originálních nosičů. Škodu na ušlém zisku za nerealizovaný prodej rozmnoženin nebylo možné žádným způsobem objektivně prokázat, neboť se jedná o částku hypotetickou. Jestliže takový způsob výpočtu škody zvolily soudy nižších stupňů v posuzované věci, jde podle státní zástupkyně o nesprávný postup.

V podobných případech je podle státní zástupkyně možné dovodit jen prospěch pachatele, který je rovněž kvalifikačním znakem. Prospěch se počítá podle obvyklé odměny za licenci, kterou by jinak musel pachatel zaplatit. Odměna či licence se přitom posuzuje podle srovnatelných cen licencí za hudbu „online“ a za audiovizuální mediální služby. Nejde o konečnou cenu zákaznické služby za stažení nebo možnost zhlédnutí, ale o vnitřní cenu licence (náklady služby), kterou oprávněný poskytovatel této služby musí zaplatit vlastníkům autorských a s nimi souvisejících práv. Na základě uvedené argumentace státní zástupkyně konstatovala, že soudy měly nejprve zjistit obvyklou licenční cenu v čase, kdy byl skutek spáchán, a teprve poté mohly rozhodnout o tom, zda obviněný získal svým jednáním prospěch a v jakém rozsahu.

V souvislosti s otázkou rozhodnutí o vydání bezdůvodného obohacení, tedy onoho neoprávněně získaného prospěchu, státní zástupkyně upozornila na to, že podmínky pro vznik odpovědnosti za bezdůvodné obohacení vyplývají z občanského zákoníku, autorský zákon však stanoví jeho výši odlišně od obecné úpravy zakotvené v § 451 a následujících obč. zákoníku. Podle § 40 odst. 4 autorského zákona se pro případ nakládání s dílem bez potřebného právního důvodu stanoví výše bezdůvodného obohacení jako dvojnásobek obvyklé smluvní licenční odměny. Dvojnásobná výše bezdůvodného obohacení v sobě totiž zahrnuje i soukromou pokutu vyplácenou k rukám majitele práva za neoprávněné užití duševního vlastnictví.

Závěrem svého vyjádření státní zástupkyně uvedla, že v rámci rozhodování o náhradě škody by mohlo být zvažováno i to, jakým způsobem participoval na páchání trestné činnosti provozovatel elektronického úložiště dat, který sice do autorských práv sám nezasáhl, ale byl pomocníkem obviněného a dokonce mohl být pachatelem jiného trestného činu, např. porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 tr. zákoníku, protože nepoctivým těžením z cizí filmové nebo hudební investice získal neoprávněnou soutěžní výhodu.

Nejvyšší soud jako soud dovolací zjistil, že obviněný R. R. podal dovolání jako oprávněná osoba, učinil tak prostřednictvím obhájce, včas a na správném místě a dovoláním, které obsahuje trestním řádem stanovené nutné náležitosti, napadá rozhodnutí, proti němuž je tento mimořádný opravný prostředek obecně přípustný.

Nejvyšší soud dále zvažoval obsah uplatněných námitek z pohledu, zda je lze podřadit pod obviněným uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Dospěl k závěru, že mu odpovídají. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. předpokládá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním

posouzením. Obviněný ve svém dovolání napadl nesprávnou aplikaci ustanovení § 420 odst. 1 a § 442 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, která se pro soudy stala hmotně právním podkladem pro určení rozsahu povinnosti obviněného k náhradě škody. Takto konkrétně obviněný vytýkanou právní vadu sice v dovolání neoznačil, ale je zřejmá z obsahu jeho námitek. Vzhledem k charakteru těchto výhrad lze pak dovodit i nesouhlas obviněného s hmotně právním posouzením skutku z hlediska naplnění kvalifikačního znaku „škody velkého rozsahu" zakotveného v ustanovení § 270 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku. Obviněný se sice cítí vinen žalovaným skutkem v celém rozsahu a akceptuje uložený trest, ale současně je z odůvodnění dovolání jasně patrné, že mimořádným opravným prostředkem brojí i proti tomu, jakým způsobem soud prvního stupně stanovil výši způsobené škody přesahující hranici škody velkého rozsahu ve smyslu § 138 odst. 1 tr. zákoníku.

Nejvyšší soud tedy neshledal důvod pro odmítnutí dovolání, a proto přezkoumal podle § 265i odst. 3, 4 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost napadeného usnesení Krajského soudu v Brně v rozsahu a z důvodů, které obviněný uvedl v dovolání. Přezkoumal i řízení, které mu předcházelo, včetně správnosti výroku o vině v části týkající se výše škody, kterou měl obviněný způsobit neoprávněným zásahem do práv chráněných autorským zákonem. Nejvyšší soud takto postupoval, přestože odvolací soud výrok o vině v odvolacím řízení nepřezkoumával, ačkoli tak učinit měl. V posuzované věci Krajský soud v Brně postupoval v rozporu s ustanovením § 254 odst. 2 tr. ř., ve kterém je zakotvena povinnost soudu druhého stupně přezkoumat jiný výrok, než který byl napaden odvoláním, jestliže vada, která je vytýkána napadenému výroku rozsudku, má svůj původ ve výroku, na něž označený výrok navazuje a oprávněná osoba proti němu mohla podat odvolání. Krajský soud v Brně přezkoumal na podkladě odvolání obviněného v dané věci pouze výrok o náhradě škody, ačkoli bylo z obsahu řádného opravného prostředku zřejmé, že odvolatel primárně brojil proti způsobu určení a rozsahu škody, kterou měl trestným činem způsobit, a současně zpochybňoval správnost hledisek a úvah, z nichž soud prvního stupně vycházel při právní kvalifikaci žalovaného jednání.

Po provedeném přezkumu Nejvyšší soud dospěl k tomu, že napadené usnesení odvolacího soudu i předcházející rozsudek soudu prvního stupně, jsou zatíženy vytýkanou vadou určení rozsahu škody, tzn. že skutek byl nesprávně právně posouzen ve smyslu § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., a vadným je i výrok učiněný v adhezním řízení, jimž soudy stanovily povinnost obviněného k náhradě škody. Důvody, které Nejvyšší soud k tomuto závěru vedly, jsou následující.

Trestná činnost obviněného, za niž byl odsouzen, spočívala v tom, že neoprávněně zpřístupnil uživatelům počítačové sítě Internet audiovizuální díla a zvukově obrazové záznamy chráněné autorským zákonem tak, že jejich kopie uložil na dva veřejné filehostingové servery (datová úložiště) a prostřednictvím různých internetových diskusních fór pak odkazoval na možnost jejich bezplatného stažení. Skutková zjištění soudu prvního stupně popsaná v odůvodnění rozsudku dále vypovídají o tom, že datová úložiště, kam obviněný bez vědomí a souhlasu oprávněných nositelů autorských práv umístil téměř 400 kopií různých filmů, seriálů nebo hudebních souborů, některé z nich opakovaně, přesně evidovala počet jejich stažení jinými uživateli Internetu a obviněnému za ně přičítala tzv. prémiové kredity, které mohl datovému úložišti zpět „odprodat". Tímto způsobem obviněný pro sebe získal celkem 7 810 Kč. Vyjma toho bylo provedeným dokazováním prokázáno již jen to, za jakou cenu v téže době oprávnění distributoři prodávali originální DVD nebo CD nosiče obviněným nelegálně zpřístupněných děl. Výše uvedená zjištění lze označit za nesporná i z pohledu dovolatele, který od samého počátku trestnou činnost v celém jejím rozsahu doznával a brojil pouze proti tomu, jakým způsobem nejprve orgány činné v přípravném řízení a posléze soudy stanovily škodu v podobě ušlého zisku oprávněných nositelů autorských práv částkou 11 041 514 Kč, která více než stonásobně převyšuje finanční prospěch, který z trestné činnosti prokazatelně získal.

Dovolatelem nepřímo zpochybňovaný znak kvalifikované skutkové podstaty zločinu porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi podle § 270 odst. 3 písm.

a) tr. zákoníku, tedy škodu velkého rozsahu, soud prvního stupně spatřoval v ušlém zisku legálních distributorů předmětných filmů, seriálů a hudebních souborů s tvrzením, že v příčinné souvislosti s protiprávním rozmnožením předmětných děl a jejich zpřístupněním veřejnosti byl zkrácen jejich zisk z prodeje legálních DVD a CD nosičů. Ušlý zisk soud prvního stupně vypočítal tak, že násobil cenu legálního nosiče audiovizuálního díla nebo hudebního souboru v běžné distribuční síti počtem nelegálních kopií umístěných obviněným v datových úložištích a počtem stažení těchto neoprávněně zpřístupněných děl z datových úložišť jinými uživateli (viz odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně na str. 5 a také na str. 6 dole). Tímto způsobem dospěl soud prvního stupně ke konečné částce 11 041 514 Kč a při právní kvalifikaci k takto konstruovanému následku přihlédl jako k okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby.

Odvolací soud se, jak již bylo výše konstatováno, otázkou zjištění škody jako znaku kvalifikované skutkové podstaty trestného činu vůbec nezabýval, odvolání obviněného zamítl se strohým konstatováním, že výrok o vině nebyl napaden odvoláním, proto jej nepřezkoumával. Výrok o náhradě škody pak shledal odvolací soud správným, protože výše přiznaného nároku na náhradu škody a specifikace poškozených odpovídala skutkovým zjištěním popsaným ve výroku o vině.

Zásadní pochybení, které Nejvyšší soud spatřuje v postupu odvolacího soudu, spočívá v tom, že odvolací soud bez výhrad akceptoval skutkové a právní závěry soudu prvního stupně o tom, že obviněný způsobil škodu nositelům práv chráněných autorským zákonem v celkové výši 11 041 514 Kč, a tím naplnil kvalifikační znak škody velkého rozsahu podle § 270 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, přestože úvahy soudu prvního stupně týkající se vzniku a výše škody jsou evidentně nesprávné. Tato zřejmá vada výroku o vině se negativně odrazila v odvoláním výslovně napadeném výroku o náhradě škody, a tudíž byl odvolací soud povinen přezkoumat rozsudek soudu prvního stupně v širším rozsahu, než v jakém tak učinil. Adhezní výrok, kterým soud prvního stupně zavázal obviněného zaplatit poškozeným celkem cca jedenáct milionů korun, byl navíc zatížen ještě další vadou spočívající v tom, že soud prvního stupně se nezabýval otázkou, zda jednotliví distributoři jsou skutečně oprávněnými nositeli autorských práv, nespecifikoval, z jakého titulu jim nárok přiznává, přestože vůči obviněnému uplatnili prostřednictvím Č. p. u. nárok jak z titulu náhrady škody, tak z titulu vydání bezdůvodného obohacení (viz č. l. 460 spisu), a neuvedl konkrétní ustanovení hmotně právních předpisů, v nichž mají nároky poškozených na náhradu škody svůj podklad. Soud prvního stupně přitom měl povinnost výrok učiněný v adhezním řízení odůvodnit stejně pečlivě jako v občanskoprávním řízení, ve kterém by byl jinak nárok na náhradu škody poškozenými uplatňován. Současně měl vzít v úvahu všechna ustanovení občanskoprávních předpisů týkající se odpovědnosti za škodu, včetně tzv. moderačních ustanovení, a to i bez návrhu obviněného (shodně viz nález Ústavního soudu ze dne 30. 3. 2012, sp. zn. III. ÚS 2954/11). V projednávané věci totiž nelze pominout zřejmou skutečnost, na kterou upozornila i státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství, a to, že obviněný trestnou činnost spáchal prostřednictvím datových úložišť provozovaných v počítačové síti Internet konkrétními subjekty, které sice samy autorská práva úmyslně neporušily, bezpochyby ale spáchání trestné činnosti umožnily a současně z ní měly finanční prospěch. Ten se u provozovatele datových úložišť odvíjí od množství uložených souborů a zejména počtu jejich stáhnutí uživateli Internetu. Na účet provozovatele datového úložiště tak plynou příjmy za reklamu, která se automaticky objeví na obrazovce počítače při otevírání serveru nebo konkrétního souboru, a také zisky z doprovodných výnosů z reklamy, případně i zisk za různé doplňkové služby apod. Úvahy o tom, zda v případě obviněného bylo na místě aplikovat zmíněná moderační ustanovení, jsou ovšem zatím předčasné, protože soudy nižších stupňů se doposud přesvědčivě nevypořádaly ani s primární otázkou vzniku škody, event. bezdůvodného obohacení a jejich výše.

Tvrzení soudu prvního stupně o konkrétní finanční ztrátě jednotlivých nositelů práv chráněných autorským zákonem stojí totiž na čistě hypotetickém a nijak nepodloženém základě, že každý uživatel

Internetu, který si zdarma stáhl z datového úložiště konkrétní film nebo jiný audiovizuální nebo hudební záznam, by si jinak koupil jeho legální DVD nebo CD nosič. Otázkou příčinné souvislosti mezi neoprávněným zveřejněním díla na Internetu a počtem prodaných originálních nosičů typu DVD nebo CD se soud prvního stupně blíže nezabýval. Konkrétní argumentaci ohledně vzniku a výše škody prezentoval soud prvního stupně na straně 5 v odůvodnění odsuzujícího rozsudku. Vyplývá z ní nad rámec shora uvedeného, že soud postavil závěr o ušlém zisku z neprodaných legálních nosičů na tom, že uživatelé počítačové sítě Internet si stáhli z datového úložiště dílo chráněné autorským zákonem, které tam obviněný bez souhlasu oprávněných distributorů umístil, takže si ho v podstatě pořídili, ovšem oprávněným distributorům za to nezaplatili obvyklou cenu. Obvyklou cenu legálního nosiče v době neoprávněného stažení díla soud prvního stupně zjistil z prodejních katalogů jednotlivých poškozených a ušlý zisk, jak již bylo zmíněno, stanovil jako násobek této ceny počtem neoprávněně rozmnožených kopií a počtem jejich stažení jinými uživateli Internetu. K obhajobě obviněného, který již v hlavním líčení namítal, že uživatelé Internetu by si legální nosič pravděpodobně vůbec nekoupili, soud prvního stupně v odůvodnění rozsudku stroze uvedl, že nemůže obstát, protože jde o stejnou situaci, jako když se překupník kradených věcí hájí tím, že jeho zákazníci by si tyto věci za běžnou cenu v obchodě nekoupili.

Nejvyšší soud k argumentaci soudu prvního stupně případem překupníka kradených věcí konstatuje, že uvedený případ správnost závěru o příčinné souvislosti mezi neoprávněným zveřejněním díla na Internetu a počtem prodaných originálních nosičů typu DVD nebo CD rozhodně nepotvrzuje. Nejvyšší soud již dříve judikoval, že mezi škodou, která vznikla z krádeže, a jednáním podílníka, který na sebe nebo jiného převede věc získanou krádeží spáchanou jinou osobou, zpravidla nebývá příčinný vztah, a proto podílník za tuto škodu neodpovídá. Podílník získává bezdůvodné obohacení, ale účast na způsobení škody nemá (viz rozhodnutí publikované pod č. 13/1975 Sb. rozh. tr.). Ostatně vznik škody ani není znakem skutkové podstaty trestného činu podílnictví podle § 214 a § 215 tr. zákoníku, tím je pouze výše získaného prospěchu. Pro jeho určení je pak nutno vždy vycházet z tzv. čistého prospěchu, který vyjadřuje skutečnou výši obohacení podílníka (viz rozhodnutí publikované pod č. 41/2011 Sb. rozh. tr.). V případě překupníka kradeného zboží je proto z trestněprávního hlediska rozhodující nikoli obvyklá tržní cena věci, kterou překupník nabízí k prodeji, nýbrž cena, za kterou ji reálně prodá.

Nejvyšší soud dále připomíná, že škodou je jakákoli újma, která nastala v majetkové sféře poškozeného a je objektivně vyjádřitelná všeobecným ekvivalentem tj. penězi. Může jít o tzv. skutečnou škodu a o ušlý zisk poškozeného, který mu vznikl tím, že v důsledku protiprávního jednání pachatele nedošlo k takovému rozmnožení jeho majetkových hodnot, jež se dalo očekávat s ohledem na pravidelný běh událostí (§ 442 odst. 1 obč. zákoníku účinného v době spáchání činu, respektive § 2952 zákona č. 89/2012 Sb., obč. zákoníku, který nabyl účinnosti 1. 1. 2014). Pro závěr o ušlém zisku ale podle ustálené judikatury Nejvyššího soudu nepostačuje pouhá pravděpodobnost zvýšení majetkového stavu v budoucnu, ale musí být najisto postaveno, že nebýt protiprávního jednání pachatele, tak by se jeho majetkový stav zvýšil. Vymezení ušlého zisku musí být podloženo existujícími nebo reálně dosažitelnými okolnostmi, ze kterých lze usuzovat, že protiprávní jednání pachatele skutečně zasáhlo do průběhu konkrétního děje vedoucího k určitému zisku (k těmto závěrům přiměřeně srovnej kupř. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 2. 2012, sp. zn. 28 Cdo 4931/2009, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2009, sp. zn. 25 Cdo 3586/2006, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 1. 2006, sp. zn. 25 Cdo 3586/2006).

Nejvyšší soud nezpochybňuje, že ve většině případů trestných činů porušení autorských práv podle § 270 odst. 2 písm. b) a odst. 3 písm. c) tr. zákoníku bude majetková újma poškozených subjektů spočívat právě v ušlém zisku. O škodu v podobě ušlého zisku půjde např. tehdy, není-li v důsledku protiprávního jednání pachatele uzavřena s vlastníkem či vykonavatelem autorských práv úplatná smlouva na premiérové uvedení díla, nebo je taková smlouva ze stejného důvodu vypovězena,

protože oprávněný nabyvatel licence hospodářsky legitimně nechce být „druhým“ uživatelem, nýbrž prvním. Často poškozený také mohl sám vynaložit peněžní nebo jiné prostředky v souvislosti s premiérou díla, která by se pak sice mohla i přesto konat, avšak ztratila by obchodní význam překvapení na trhu i kultuře (viz TELEC, Ivo. Není informace jako informace. In Peter Blaho, Adriana Švecová. Hodnotový systém práva a jeho reflexia v právnej teórii a praxi. II. diel. 1. vyd. Trnava: Trnavská unvierzita v Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2013. s. 930-947, 18 s. ISBN 978-80-082-587-4.). Tyto příklady jsou ale odlišné od posuzovaného skutku. Samozřejmě lze rozumně předpokládat, že i v případech, kdy nelegální zveřejnění díla prostřednictvím veřejně přístupné počítačové sítě Internet nemělo dopad na smlouvu o jeho premiérovém uvedení, byly kráceny oprávněně očekávané výnosy legálních distributorů autorsky chráněných děl, která obviněný umožnil protiprávně zdarma stahovat prostřednictvím elektronických úložišť, některé dokonce před jejich oficiální premiérou, zejména spáchal-li čin ve značném rozsahu. Ovšem stanovit výši ušlého zisku násobkem ceny nosiče obsahujícího rozmnoženinu díla je velmi sporné a z trestněprávního pohledu neakceptovatelné, protože ušlý zisk nemá hypotetickou povahu vyplývající z obvyklých poměrů na trhu, ale zohledňuje to, čeho by poškození reálně dosáhli při pravidelném běhu událostí. Proto nemohou být důkazem o vzniklé škodě v podobě ušlého zisku pouze prodejní katalogy, v nichž je uvedena cena, za kterou ve stejné době, kdy dovolatel uživatelům Internetu neoprávněně zpřístupnil kopie filmů, seriálů nebo hudebních souborů, nabízeli oprávnění nositelé autorských práv na legálním trhu k prodeji tatáž díla na CD a DVD nosičích. Musel by být opatřen skutkový podklad svědčící o tom, že počet prodaných legálních nosičů se snížil právě o tolik kusů, kolikrát si uživatelé počítačové sítě Internet stáhli z datového úložiště dílo, které tam obviněný neoprávněně v několika kopiích umístil.

Soud prvního stupně tato chybějící skutková zjištění nahradil volnou úvahou vycházející ze spekulativního předpokladu, že všichni, kteří využili možnost stáhnout si zdarma neoprávněně zveřejněné dílo z datového úložiště, by si jinak koupili originální CD nebo DVD nosič za obvyklou cenu. Takový předpoklad ale zcela pomíjí podstatně odlišné podmínky, za kterých si uživatelé Internetu zpřístupněná díla stahují. V České republice působí podle evidence Rady pro rozhlasové a televizní vysílání více než sto poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání (viz přehled seznamu provozovatelů na www …….), přičemž některé z nich nabízejí své služby zdarma a zpoplatňují jen doplňkové služby nebo neomezené stahování, jiné sice umožňují stahování za poplatek, ale jeho výše je ve srovnání s cenou za legální nosič CD nebo DVD zanedbatelná. Kupříkladu registrovaný uživatel placené služby internetového serveru H. získává jeden gigabyte informací používaných v informatice za cca 2,50 Kč, přičemž za toto množství lze stáhnout nejméně jeden celovečerní film (viz http://www……). Svou vypovídací hodnotu v této souvislosti má i to, že ani obviněný si také nezakoupil originální nosiče děl, která poté rozmnožil a na Internetu neoprávněně zpřístupnil dalším uživatelům, nýbrž si je stáhl z jiného filehostingového serveru, na němž již byla umístěna ke sdílení (viz výpověď obviněného na č. l. 409 spisu). Při úvahách o tom, zda pachatel svým činem způsobil nositelům autorských práv škodu ve formě ušlého zisku, proto nelze klást rovnítko mezi výdajem za stažení filmu nebo jiného audiovizuálního díla na internetové síti a výší nákladů vynaložených na legální pořízení takového díla na nosiči CD či DVD.

Nejvyšší soud k problematice vyčíslení škody způsobené nositelům autorských práv tím, že je dílo nelegálně zpřístupněno veřejnosti, dále připomíná, že právní úprava nároků vyplývajících z porušování autorských práv vychází na úrovni unijního práva ze směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o vymáhání práv duševního vlastnictví (dále jen „Směrnice“). Z odstavce 26 její preambule a z čl. 13, který je přímo věnován náhradě škody, je zřejmé, že se snaží nastavit objektivní kritéria pro komplexní odškodnění hmotné i imateriální, tedy morální újmy, přičemž pod pojmem „náhrada škody“ směrnice rozumí odpovědnost za škodu ve formě ušlého zisku oprávněných nositelů autorských práv a také odpovědnost za bezdůvodné obohacení stejně jako jsou tyto instituty pojímány v českém právním řádu. Současně, s ohledem na

skutečnost, že ušlý zisk, který je v případech porušování práv duševního vlastnictví podstatou materiální škody, lze prokazovat velmi obtížně, má Směrnice vést členské státy k tomu, aby soudní orgány alternativně ve vhodných případech stanovily náhradu škody jako paušální částku na základě takových hledisek, jakým je například výše licenčních poplatků nebo poplatků, které by musel porušovatel práv zaplatit, pokud by požádal o udělení oprávnění k užívání příslušných práv duševního vlastnictví. Lze shrnout, že stanovení konkrétní celkové částky odškodnění za porušování práv k duševnímu vlastnictví, tedy i práv autorských, by podle Směrnice mělo být výsledkem komplexního uvážení všech zmíněných faktorů, přičemž náhrada škody by vždy měla dosahovat alespoň té výše, v jaké poškozený prokázal reálný vznik škody v podobě ušlého zisku. Stanovení náhrady škody na základě hypotetického licenčního poplatku se pak připouští *expressis verbis* jako alternativa k této základní metodě, jestliže nelze konkrétní ušlý zisk zjistit vůbec, nebo jen s velkými obtížemi.

Směrnice byla do českého právního řádu implementována mimo jiné i zákonem č. 216/2006 Sb., kterým se měnil autorský zákon s účinností od 25. dubna 2006. Na skutečnost, že lze obecně prokazovat velmi obtížně škodu v podobě ušlého zisku, kterého by oprávnění nositelé autorských práv dosáhli nebýt nelegálního zpřístupnění díla, citovaná novela autorského zákona reagovala tím, že do ustanovení § 40 odst. 4 autorského zákona, který je v poměru *lex specialis* k občanskému zákoníku, zakotvila oprávnění nositelů autorských práv, aby se namísto náhrady skutečně ušlého zisku domáhali náhrady ušlého zisku ve výši odměny, která by byla obvyklá za získání licence k užití díla v době neoprávněného nakládání s ním.

Pro úplnost zmapování současné právní úpravy odškodnění oprávněných nositelů autorských práv v rámci Evropské unie Nejvyšší soud poukazuje na zprávu European Observatory on Infringements of Intellectual Property Rights (orgán Evropské komise pro sledování a vyhodnocování porušování autorských práv), jejíž aktualizovaná verze je dostupná na webových stránkách Úřadu pro harmonizaci na vnitřním trhu (http://oami.europa.eu/ohimportal/documents/11370/80606/Observatory+update+on+costs+and+damages), sestavenou na základě zpráv národních respondentů. Z ní je zřejmé, že národní soudy mají různou metodiku stanovení výše škody v podobě ztráty na zisku, kterou lze v rámci odškodnění nárokovat. Téměř všechny členské státy obecně umožňují odškodnění prostřednictvím hodnoty licenčních poplatků, které by porušovatel práva musel zaplatit, pokud by chtěl od nositele práva obdržet legální licenci. V některých státech lze vypozorovat tendenci stanovit paušální částku odškodnění na jednu jednotku neoprávněné rozmnoženiny díla, přičemž s ohledem na argument, že koncoví uživatelé neoprávněně zpřístupněného díla by si legální nosič za normálních okolností nekoupili, některé státy používají fixní poměr originál kontra padělek (např. Švédsko 1:3). Naprostá většina států také umožňuje převod neoprávněného zisku porušovatele práva na jeho nositele, zejména jednal-li porušovatel ve zlé víře. V takovém případě pak bývá zohledňován čistý příjem, tj. zisk snížený o náklady vynaložené porušovatelem. Některé národní režimy umožňují přisouzení neoprávněného zisku vedle škody (např. Itálie, Nizozemí, Lucembursko), v jiných státech je porušovatelův neoprávněný zisk posuzován jako součást ušlého zisku nositele práva.

Výše popsané konstrukce náhrady škody, které víceméně umožňují rezignovat na objasnění toho, jaká byla konkrétní ztráta na zisku oprávněných nositelů autorských práv a práv s nimi souvisejících v přímé souvislosti s jednáním osoby, která tyto práva porušila, lze ale bez dalšího použít pouze v adhezním řízení, a nikoli pro stanovení výše škody způsobené trestným činem, je-li škoda znakem základní skutkové podstaty nebo okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby. Při rozhodování o vině v trestním řízení musí totiž být všechny znaky skutkové podstaty trestného činu objektivně a bez důvodných pochybností prokázány, a není-li to možné alespoň v minimální míře, pak nelze dospět k závěru o jejich naplnění volnými úvahami, které mohou být jinak akceptovatelné při rozhodování o náhradě škody. Proto i v případě zločinu porušení autorského práva, práv souvisejících s právem

autorským a práv k databázi podle § 270 odst. 1, 2 písm. b) nebo odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, jehož kvalifikačním znakem je způsobení značné škody nebo škody velkého rozsahu, je nutné škodlivý následek v podobě ušlého zisku oprávněných nositelů autorských práv prokázat s potřebnou mírou jistoty.

Nejvyšší soud připomíná, že kritéria pro stanovení výše škody způsobené na věci trestným činem na věci jsou výslovně upravena v § 137 tr. zákoníku a podle jeho znění se výše škody stanoví zásadně podle ceny, za kterou se věc, respektive jiná majetková hodnota, která byla předmětem útoku, v době a místě činu prodává. Nelze-li takto výši škody zjistit, vychází se z účelně vynaložených nákladů na obstarání stejné věci, respektive jiné majetkové hodnoty, nebo uvedení věci v předešlý stav. Zmíněná kritéria ale nelze vztáhnout na zjištění škody způsobené ušlým ziskem, protože jak je z dikce § 137 tr. zákoníku patrné, vztahuje se výlučně na skutečnou škodu způsobenou na věci jako na hmotném předmětu útoku daného trestného činu, tj. na škodu jako újmu spočívající ve zmenšení majetkového stavu poškozeného a reprezentující majetkové hodnoty, které bylo nutné vynaložit, aby došlo k uvedení věci do předešlého stavu. Existence skutečné škody není předpokladem vzniku ušlého zisku a ani naopak, oba druhy škody tedy existují nezávisle na sobě. Ušlý zisk pak znamená, že nenastane zvětšení nebo rozmnožení majetku poškozeného, které by bylo s ohledem na pravidelný běh věcí možné důvodně očekávat, kdyby nebylo poškozujícího činu. Je-li otázka zjištění výše škody složitá a současně je nezbytné se jí zabývat, protože jde o skutečnost důležitou pro právní posouzení skutku, bude zpravidla třeba přibrat podle § 105 odst. 1 tr. ř. k jejímu posouzení znalce, který disponuje potřebnými odbornými znalostmi k jejímu kvalifikovanému určení.

V posuzovaném případě byl zatím bez důvodných pochybností objasněn značný rozsah trestné činnosti obviněného, který nelegálně zpřístupnil cca 400 autorsky chráněných audiovizuálních a zvukových děl. S potřebnou mírou jistoty bylo prokázáno i to, že nelegálním zpřístupněním autorsky chráněných děl obviněný získal finanční prospěch ve výši 7810 Kč. První z uvedených skutečností soud prvního stupně správně promítl do přísnějšího právního posouzení skutku podle § 270 odst. 1, 2 písm. c) tr. zákoníku, druhou nikoli, protože výše finančního prospěchu obviněného byla zanedbatelná a nedosáhla 500 000 Kč, což je minimální hranice pro značný prospěch podle § 270 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku. V souvislosti s tímto znakem kvalifikované skutkové podstaty zločinu porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi podle § 270 odst. 1, 2 písm. b) nebo odst. 3 písm. a) tr. zákoníku Nejvyšší soud pro úplnost připomíná, že prospěchem ve smyslu uvedeného ustanovení je jen tzv. čistý prospěch pachatele a nelze s ním ztotožňovat finanční ztráty, které byly způsobeny nositelům autorského práva nebo práva souvisejícího s právem autorským. Finanční ztráty poškozených jsou podstatou jiných kvalifikačních znaků uvedeného trestného činu, pro které se zpřísňuje trestní postih pachatele. Přímo se odrážejí ve škodě, která je okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby podle § 270 odst. 2 písm. b) nebo odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, a nepřímo v rozsahu, který je znakem kvalifikované skutkové podstaty podle § 270 odst. 2 písm. c) nebo odst. 3 písm. b) tr. zákoníku. Intenzita zásahu do majetkových práv poškozených je totiž jedním z hledisek pro jeho určení.

Nejvyšší soud uzavírá, že právní závěr soudu prvního stupně o tom, že obviněný R. R. spáchal zločin porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi podle § 270 odst. 1, odst. 2 písm. c), odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, zatím nemůže obstát, a to z výše popsaných důvodů, jež lze shrnout následovně. Zatímco značný rozsah trestné činnosti obviněného R. R., kterým zákon podmiňuje použití vyšší trestní sazby podle § 270 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku, byl soudem prvního stupně objektivně zjištěn, stejný závěr nelze učinit o kvalifikačním znaku škody velkého rozsahu podle § 270 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku. Soudem prvního stupně stanovená výše škody částkou 11 041 514 Kč neodpovídá skutkovým zjištěním, naopak je s nimi v rozporu. Při vyčíslení škody ve formě ušlého zisku se totiž přihlíží jen k té újmě, která vznikla nerozmnožením majetkových hodnot poškozeného, které bylo jinak možné reálně očekávat. Z trestněprávního hlediska nemůže být

vymezení výše škody v podobě ztráty na zisku ryze hypotetické. Nelze-li konkrétní ušlý zisk zjistit pro nedostatek skutkových podkladů, z nichž by vyplynulo, jakého příjmu (zisku) by nositelé dotčených autorských a s nimi souvisejících práv dosáhli, kdyby obviněnému umožnili legálně zpřístupňovat ve stejné době a shodným způsobem chráněná audiovizuální a zvuková díla, nelze škodu stanovit náhradními způsoby, byť jinak akceptovatelnými při rozhodování o odškodnění. Soud prvního stupně stanovil škodu ve formě ušlého zisku oprávněných distributorů chráněných děl jako násobek obviněným neoprávněně rozmnožených a jinými uživateli Internetu stažených děl a ceny, za kterou se v rozhodné době prodával jejich originální nosič. V řízení, které jeho rozhodnutí předcházelo, ale neopatřil žádné skutkové podklady pro zjištění, že obviněný ovlivnil nelegálním zpřístupněním chráněných děl uživatelům internetové sítě prodejnost originálních CD a DVD nosičů. Soud se nezabýval ani tím, že díla, která obviněný umožnil neoprávněně sdílet uživatelům Internetu prostřednictvím datových úložišť, byla bez jeho přičinění údajně již dříve dostupná na jiných internetových serverech. Odvolací soud pak tuto nesprávnou konstrukci škody postavenou jen na spekulativních úvahách soudu prvního stupně bez výhrad akceptoval.

Z výše uvedeného je zřejmé, že napadené usnesení Krajského soudu v Brně i rozsudek Městského soudu v Brně jako součást řízení předcházejícího trpí dovolatelem vytýkanými vadami a jsou rozhodnutími, která spočívají na nesprávném právním posouzení skutku ve smyslu uplatněného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Nejvyšší soud proto z podnětu dovolání obviněného R. R. zrušil podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. rozhodnutí obou soudů, včetně rozhodnutí na ně obsahově navazujících, která tím ztratila podklad, a podle § 265l odst. 1 tr. řádu přikázal Městskému soudu v Brně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Toto rozhodnutí učinil Nejvyšší soud v souladu s § 265r odst. 1 písm. b) tr. řádu v neveřejném zasedání.

V rámci nového projednání věci se Městský soud v Brně vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi a právními závěry, na které Nejvyšší soud shora poukázal, a to jak ve vztahu k výroku o vině tak i v rámci rozhodování o náhradě škody, přičemž bude respektovat, že v novém řízení nemůže dojít ke změně rozhodnutí v neprospěch obviněného (viz § 265s odst. 2 tr. ř.).

Objasnění ztráty na zisku oprávněných nositelů práv podle autorského zákona a práv s nimi souvisejících způsobené tím, že obviněný bez jejich souhlasu a vědomí zpřístupnil dílo na počítačové síti Internet, je nepochybně složité a vyžaduje odborné znalosti. Městský soud v Brně proto v případě, že bude i nadále zvažovat právní kvalifikaci skutku nejen z hlediska znaku značného rozsahu trestné činnosti obviněného, který byl bez pochyb naplněn, ale také z hlediska výše způsobené škody ve smyslu § 270 odst. 2 písm. b) nebo odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, přibere k objasnění podstatných skutečností týkajících se stanovení výše škody (ušlého zisku) znalce z oboru ekonomika, odvětví ceny a odhady, specializace oceňování duševního vlastnictví. Úkolem znalce bude vyjádřit se k tomu, zda vůbec lze objektivně stanovit konkrétní ušlý zisk oprávněného nositele práv podle autorského zákona a práv s nimi souvisejících v příčinné souvislosti s tím, že obviněný neoprávněně rozmnožil a šířil dílo autorsky chráněné a vložil ho na datová úložiště počítačové sítě Internet, odkud si ho stáhli uživatelé Internetu. V zadání znaleckého posudku je nutné současně jasně stanovit, že znalec musí zohlednit specifické prostředí internetové počítačové sítě, jejímž prostřednictvím obviněný trestný čin spáchal, a také to, že v době spáchání činu již byla předmětná díla přístupná ke sdílení bez přičinění obviněného i na jiných datových úložištích. Jinak řečeno, úkolem znalce bude kvalifikovaně odhadnout alespoň minimální výši ušlého zisku oprávněných nositelů práv v návaznosti na to, jaké příjmy by jim plynuly v případě, pokud by v rozhodné době a za srovnatelných podmínek sami zpřístupnili dílo uživatelům veřejné počítačové sítě Internet prostřednictvím filehostingových serverů.

Zcela na závěr Nejvyšší soud pro úplnost dodává, že obtížnost prokázání reálně ušlého zisku nositelů

práv podle autorského zákona nebo práv s ním souvisejících v příčinné souvislosti s jednáním pachatele, který nelegálně zpřístupní zdarma nebo za minimální poplatek uživatelům Internetu chráněná díla, neznamená, že pachatele takového porušení autorského práva, které obecně vykazuje podstatně vyšší typovou míru škodlivosti, než na kterou pamatuje trest, jenž lze ukládat podle základní skutkové podstaty trestného činu podle § 270 odst. 1 tr. zákoníku, nelze postihnout trestem podle vyšší trestní sazby stanovené v § 270 odst. 2 nebo 3 tr. zákoníku. Jak již bylo výše uvedeno, povaha a intenzita narušení chráněných práv včetně toho, že pachatel zvolil k nelegálnímu zpřístupnění chráněných děl veřejně přístupnou počítačovou síť Internet a vybízel mnoha odkazy na možnost stažení díla v podstatě neomezený počet jeho uživatelů, se vždy odráží v úvahách o tom, v jakém rozsahu byl čin spáchán. O správnosti tohoto závěru svědčí i posuzovaný případ, ve kterém mimo jiné právě i s ohledem na zvolenou formu šíření nelegálně zpřístupněného díla soud prvního stupně přiléhavě posoudil skutek jako čin spáchaný ve značném rozsahu. Za čin spáchaný ve značném nebo velkém rozsahu lze přitom ukládat trest ve stejné sazbě jako za čin, kterým pachatel způsobil značnou škodu nebo škodu velkého rozsahu.